

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR

XXVII. évfolyam, 2. szám. 1983. február. Ára: 4,50 Ft

MELLÉKLETTEL

MÉGYEI KÖNYVTÁR
KAPCSÁR

Kedves Gyerekek!

Az ország minden tájáról érkeznek farsangi mulatságokról beszámoló levelek. Már mindenhol igyekeznek az emberek megszabadulni a téltől. A farsangi szokások közül talán a mohácsi busójárás a leglátványosabb. Biztosan kevesen láttátok még. Ha érdekel benneteket, hallgassátok meg Bálint Zsolt, mohácsi kisfiú beszámolóját a tréfacsinaló busókról:

„Pénteken este megjelennek a maskarások: a jankelik, a szekrény aljából összeszedett gúnyában, harisnyamaszkban; kezükben rongyzsákkal. A gyerekek csúfolódnak velük: Jankeli, gri-i-i! Kell-e nokedli-i-i? Vasárnap délelőttig kergetőznek a jankelik meg a gyerekek.

KÁLSE CZ TAMÁS és MONOSTORI GÁBOR rajza, Pécs

Vasárnap délután kezdődik a felvonulás. A menet elején a sokác népi táncegyüttes járja a kólót (népi táncot).

A táncosok mögött haladnak a busók, állatfejet utánzó álarcban, állatbőrben, irha mellényben vagy kabátban, bő gatyában. Szíjukon csüng az irdatlan nagy kolomp és a kereplő.

Izgalmas látvány az ördögkerék, amely szekérhez hasonló szerkezet; telerakják kukoricaszárral. Nem

BUDOVINSZKY TAMÁS rajza, Mohács

könnyű megülni ezen a szekéren; büszke lehet az a busó, aki az út végén még rajta ül, mert akkor már ég a szekér! A többiek nagy kerepléssel és kolompolással ugrálják körbe.

Nagyon érdekes a kőcgyutacsot durrantó ágyú és a csacsifogat is.

A tél búcsúztatását jelképezi a dunaparti busótemetés. Máglyán elégetnek egy szalmával kitömött bábut (a telet), majd a Duna vizébe szórják a hamuját.”

KARNIS GABRIELLA rajza, Pécs

Köszönjük Zsoltnak a beszámolót; búcsúzzunk mi is a téltől! Szép volt, izgalmas és vidám, de most már hadd jöjjön simogató napsütés a tavasz!

Hol a hó? című rejtélyünket azok fejtették meg jól, akik a következő szavakkal rajzoltak képet: hóember, hóvirág, hógolyó, hópehely, esetleg hósapka (a hegyké). Nyerteseink:

Balogh Melinda, Komló — Benedek Judit, Török-szentmiklós — Borgulya Zsuzsanna, Szarvas — Braun Nóra, Mezőberény — Dálnoki Dominika, Dunaújváros — Dombóvári Anita, Százhalombatta — Farkas Emese, Göd — Gergő Beáta és Zsolt, Tatabánya — Juhász Kati, Sikolya Edit és Eszter, Szentendre — Kállai Adrienn és Eszter, Nyúl — Király Noémi, Győr — Kiss Pisti, Kunhegyes — Korpás Lajos, Miskolc — Kövér Krisztina, Sopron — Lemberger Andrea, Hatvan — Rigó Hajnalka, Vác — Szabó Annamária és Sándor, Komárom — Szabó Csaba, Sarkad — Savanyó Edina, Győrszentiván — Surin Judit, Békéscsaba — Szabó Tímea, Szigethalom — Técsi Éva Judit, Dorog — Tokár Blanka és Tamás, Kisújszállás — Ujj Zsolt, Kunmadaras — Vályi Nagy Ágnes, Mezőkövesd — Dózsa György Óvoda nagycsoportja, Dorog.

MEGSÚGOM, hogy következő számunkban kiderül, milyen titkokat rejtget a mackóbarlang kincsesládája.

A varázsrét

Ferike nagyon el volt keseredve, mert Anyu délutánra Annus néninél hagyta, akit alig ismert. És ráadásul Annus néni a délutáni alváshoz készíti az ágyat! Azt meg Ferike otthon sem szeretted. Szerencse, hogy Pihe itt van vele! Pihe valahogy minden tudott lenni, nemcsak a kedvenc takarója, hanem a játszótársa is, meg egy kicsit Anyuka is...

Ferike a magasra tornyozott párnahegyek között kuporgott a hatalmas ágyban, Pihét arcához szorította. Annus néni egy kispárnát is előkerített valahonnan, és odasuppantotta a párnahegyek közé.

— Nézd csak! — mondta. — Milyen szép virágos huzat van ezen a kispárnán! Egészen olyan tőle, mint egy apró rét! Tedd rá hamar a fejed, Ferike! Hátha kisnyuszikról álmodsz majd a réten, meg szép tarka lepkékről! — azzal a néni halkan kiment a szobából.

Ferike a virágok közé hajtotta a fejét, nézte a rétet meg a fölébe tornyosuló fehér hegyeket. — Kellene ide egy menedékház! — gondolta. — Havazni fog a hegyekben: talán éppen erre tart valaki, és meg kell majd menteni! — Pihe nyomban menedékházzá változott. Ferike a menedékházból szemlélte most már a hegyek fölött gyülekező felhőket.

— Fuuu-fuuu-fuuu! — süvöltötte hozzá a szél helyett. (Persze csak egészen halkan, hogy Annus néni meg ne hallja.)

— Ítéletidő lesz odafönn, gazdi! — szuszogta aztán válaszul magának, és a jobb keze, akarom mondani Árvácska, a hatalmas bernáthe gyi kutya is aggódva kémlelt a hegyek fölé.

Közben a párnahavasok túloldalán ketten kapaszkodtak fölfelé, bele-belesüppedve a hatalmas hóba. Ferike, bal kezének ujjával

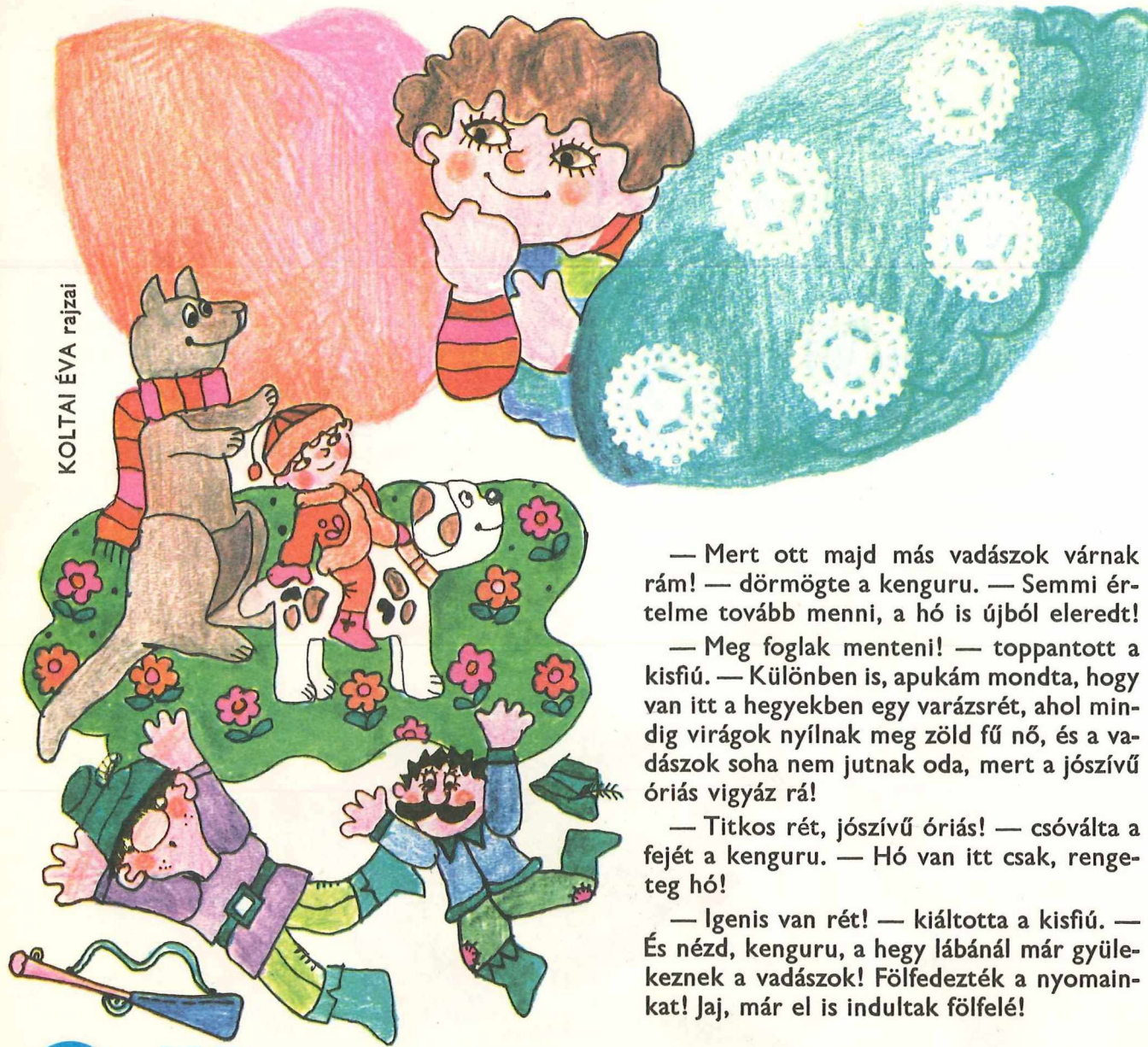
utánozta őket. Látszott, hogy aki elől megy, két lábon jár. — Ez egy kisfiú — állapította meg Ferike. A fiú mögött, kicsit lemaradva még ugrándozott valaki. Ferike a maradék három, szabad ujjával utánozta. — Ez pedig egy kenguru! — bólintott elégedetten. — Hoppsznak hívják!

... A kisfiú megállt az egyik sziklapárkányon, összébb húzta a bundáját. A kenguru is letelepedett mellé. Nagyon fáradtak voltak már.

— Csak egy embergyerek lehet ilyen macs! — motyogta Hoppsz.

— Ha átjutunk a hegygerincen, megmenekülsz! Oda már nem jönnek utánad a vadászok.

— Mert ott majd más vadászok várnak rám! — dörmögte a kenguru. — Semmi értelme tovább menni, a hó is újból eleredt!

— Meg foglak menteni! — toppantott a kisiú. — Különben is, apukám mondta, hogy van itt a hegyekben egy varázsrét, ahol mindig virágok nyílnak meg zöld fű nő, és a vadászok soha nem jutnak oda, mert a jószívű óriás vigyáz rá!

— Titkos rét, jószívű óriás! — csóválta a fejét a kenguru. — Hó van itt csak, rengeteg hó!

— Igenis van rét! — kiáltotta a kisiú. — És nézd, kenguru, a hegy lábánál már gyülekeznek a vadászok! Fölfedezték a nyomainkat! Jaj, már el is indultak fölfelé!

Hoppsz erre megint nekiindult, de nagyon lassan haladtak. A vadászoknak viszont meg se kottyant a meredek hegyoldal! És az volt bennük a legrettenetesebb, hogy Ferikének már nem maradt hozzájuk szabad keze, így aztán, akármi kitelt tőlük. Egyszerűen félelmetesek — állapította meg Ferike, maga is meg-megborzongva az ijedezéstől.

A képzelt vadászok már egészen utolérték a kisiút meg a kengurut, erre azok leugrottak előlük egy szakadékba. Szerencsére nem ütötték meg magukat, hiszen mindent vastagon takart a párnahó... A vadászok is odaértek a szakadékhoz. Letelepedtek a szélén, és tanakodtak, mitévők legyenek? Hogyan jussanak a szakadékba úgy, hogy aztán ki is tudjanak jönni?

— Menjünk haza a létráért! — mondta dörmögő hangján az egyik behemót, buta vadász.

— A létráért!? — sipította az apja, aki a derekáig is alig ért a fiának. — Hozd csak a létrát, hogy pofon vág hassalak róla! — dühösködött az öreg. — Azt mondd meg, te zsiráfásztor, honnan akarsz akkora létrát szerezni, amelyik leér ennek a szakadéknak az aljáig! — acsarkodott az öreg vadász.

— Jaj, ne haragudjon annyira, apus! — gyűrögte a kabátja szélét zavarában a behemót buta.

— Kötél kell ide! — mondta az öreg. — Azon leereszkeszhetünk.

De kötelük nem volt. A nagy sietségben

otthon felejtették. Mindegyik azt hitte, hogy a másíknál van. No, lett is erre cudar nagy veszekedés, talán még össze is verekednek, ha éppen akkor, körül nem néz Árvácska a hegytetőn. Hívta hamar Ferikét is, hogy segítsen. Ferike kidugta fejét a hegyek mögöl. Igazi óriásnak látszott.

— Ki merészel ilyen zajt ütni a birodal-mamban? — dörögte, egészen elfeledkezve Annus néniről, és megpróbálta óriáshoz méltó haraggal összevonni a szemöldökét.

A vadászok nagyon megijedtek tőle.

— Azonnal menjetek haza! — ripakodott rájuk Ferike. — Meg ne lássalak itt benneteket még egyszer!

— Már is megyünk, kedves óriás! — fogad-

koztak a vadászok, és egymás hegyén-hátán bukdácsoltak le a hegyről.

Árvácska ezalatt leereszkedett a szakadékbá.

— Éppen idejében érkeztünk! — szuszogta elégedetten. Azzal a hátára vette a kisfiút meg a kengurut, és egy szempillantás alatt ott termett velük a hegygerincen. Onnan aztán óvatosan leballagtak a rétre.

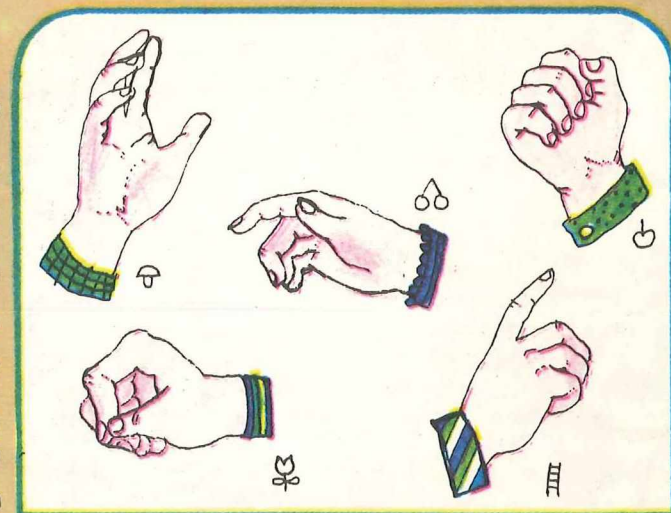
— A varázsrét! — álmélkodott a kenguru.

— Na ugye, hogy van varázsrét! — mondta büszkén a kisfiú. Aztán Ferikéhez fordult: — Köszönöm, kedves jószívű óriás, hogy megmentetted az életünket!

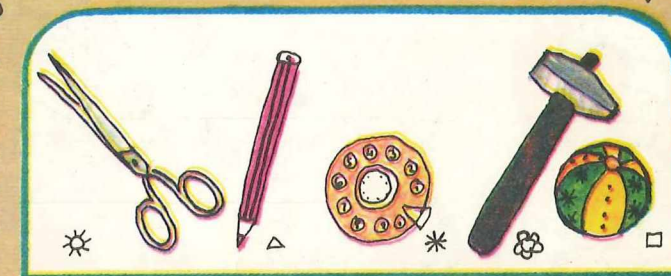
— Nagyon szívesen! — válaszolta Ferike, alig rejtett büszkeséggel, és nagylelkűen hozzátette: — Azt hiszem, inkább Árvácskának jár a köszönet!

Árvácska azonban addigra már bevackolta magát a menedékházba, és vidám kutyaálmot aludt; olykor a lábát is meg-megmozdította álmában. Ott aludt el mellette a kisfiú és a kenguru is. Csak Ferike nézte őket egy darabig álmatlanul, aztán lehajtotta ő is a fejét. De nem a menedékházban, hanem a legmagasabb hegytetőn, hogy idejében észrevehesse, ha valamelyik haszontalan vadász még is csak arra merészkedik a titkos rét felé.

Anyuka meg Annus néni nevetetett, mikor benyitott a szobába, hogy milyen különös helyzetben kuporog a párnák között az alvó Ferike. Egyikük sem sejtette, még egy ici-picit sem, hogy igazi óriással van dolguk.

KOLTAI ÉVA rajza

Mit fogtam?

Ezek a kezek mind tartottak valamit. Egy varázsütésre azonban minden tárgy eltűnt a kezekből, és most itt láthatod őket az alsó sorban. Vajon melyik kézbe melyik tárgy illik? Keresd meg a párokat, és rajzold le jeleiket egymás mellé. Rajzodat küldd el Dörmögő Dömtörnek!

K. É.

FÜRTÖS GUSZTÁV:
Mókás versek

Nézd azt az almafát
a járda mellett:
almák közt egy lila
léggömböt termett.

*

Esik az eső,
mosdanak a fák,
tócsatükörben
verébkisasszony
szépíti magát.

DUBRAVETZ ATTILA:
Kakukk

Képzeljétek!
Benyúlok
a fiókba,
s ott lapul
egy huncut
kakukk-
fióka...

GARAI PÉTER:

Meglepő igazság

Talppal föl megáll egy kislány,
s szoknyája nem hull nyakába,
fölfelé ledob egy labdát,
mely visszaszáll, s eltalálja!

Lefelé lógva énekel,
s ez sem hallatszik a dalán,
velem szemben labdázik a
lány a Földünk túloldalán!

STUIBER ZSUZSA

FÉSŰS ÉVA:

Van egy házam, eladó!...

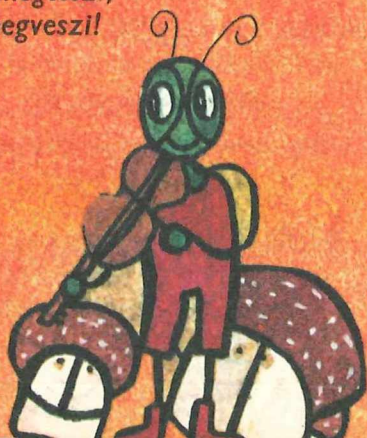
Van egy házam, eladó,
fél díó a foglaló.
Káprázatos az egész,
vakablaka napra néz.

Hátulja az eleje,
nem látszik a teteje,
a pincéje sötétség,
a padlása reménység.

Szél az ajtó, zárja nincs,
nem esik le a kilincs,
küszöb helyén gomba ül,
árva tücsök hegedül.

Az udvarán volt egy kút,
odavitt a gyalogút.
Az öreg kút beszakadt,
a gyalogút elszaladt.

Van egy házam, eladó,
fél díó a foglaló,
ha lyukas is, megteszi,
huncut, aki megveszi!

Január, február, május... — mormogta Peti az íróasztalnál ülve.

— Január, február, március, július... — úgysen tudom! — szólt mérgesen és sírva fakadt.

— Miért búsulsz? — kérdezte Fülesmackó.

— A hónapok nevét tanulom. De mindig összekeverem őket.

— Ezen ugyan ne búsulj! Tudod mit? Mondok neked egy mesét! — vigasztalta Füles.

Volt egyszer, hol nem volt egy libamama, akinek tizenkét kisfia született. Nagyon csintalan gyerekek voltak.

Ha inni vitte őket a forráshoz, egymás hegyénhátán tolokodtak. Ha enni kaptak — egyszerre vetették rá magukat a tálra. Ha libamama fürdeni kísérte őket a patakhoz: az erősebbek ellökték a gyengébbeket, néha még össze is verekedtek.

— Rendre kell tanítanom őket! — gondolta libamama.

Nevet adott fiacskáinak. A hónapokról nevezte el őket. Így lett a tizenkét kisliba: Január, Február, Március, Április, Május, Június, Július, Augusztus, Szeptember, Október, November, December.

Sorba állította a kis pelyheseket. Január volt az első, December az utolsó.

— Ezután csak így mehettek, libasorban! — parancsolt rájuk.

Ettől kezdve példás rend uralkodott. Április nem tolokodott Február elé, hanem szépen, illedelmesen ment Március után. November nem előzte meg többé Októbert. Egyszer előfordult, hogy Július Június előtt akart a forráshoz szaladni, de később nagyon szégyellte magát, amiért eltévesztette a sorrendet.

Libamama boldog volt.

— Jól van, jól van! — dicsérte gyermekeit.

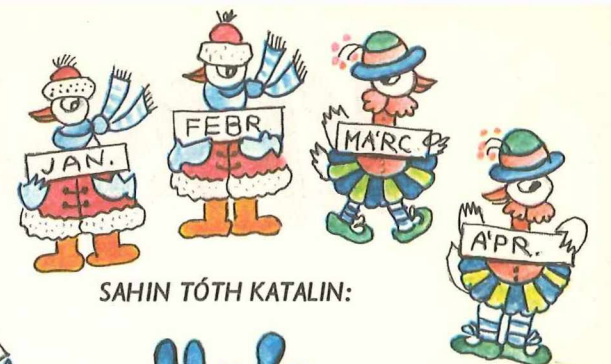
— Tudod-e, melyik kisliba ment mindig Augusztus után? — fordult Füles Petihez.

Peti egy rövid ideig gondolkodott és rávágta:

— Tudom már! Szeptember.

— És mögötte? — kérdezte Füles.

— Október.

SAHIN TÓTH KATALIN:

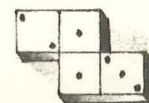
MEJE A TIZENKÉT KISLIBARÓL

RÁKOSY ANIKÓ rajza

— És mögötte, meg mögötte, meg mögötte?... — mondjátok meg ti, gyerekek!

Kerítsd egy-egy közös körbe azokat a kislibákat, amelyek egyforma ruhában járnak! Mi lehetne a csoportok neve? Ha kitaláltad, ird meg Dörmögő Dömötörnek!

KI KOPOG?

CSIP-CSEPP... CSIP-CSEPP...

Ez nem kopogás, hanem csöpögés!

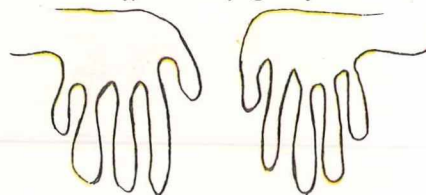
CSIP-CSEPP... CSIP-CSEPP...

KI CSÖPÖG?

CSIP-CSEPP... CSIP-CSEPP...

Talán a vízcsap? Vagy az orrom?
Vagy talán a...

Ma mi is jégcsaposat játszunk
a gyerekekkel.
Az ujjaink a jégcsapok.

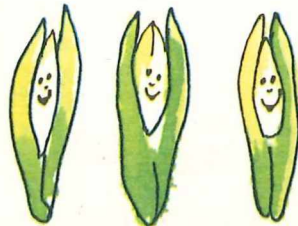
Marci a februári napsütés.

Pali és Erzsike a felhők.

Zsófi, Dorka és János a hóvirágok.

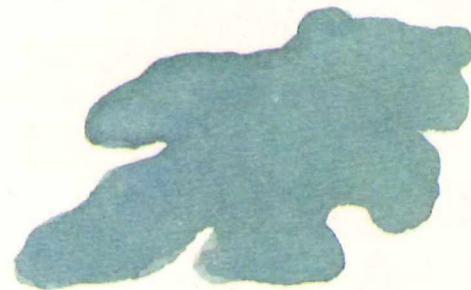

De ez még mind semmi!

Mert Jégcsap-Péter most medvévé változik!
Gyanakodva figyeli a természetet.
— Mi ez a nagy zsongás-bongás? Búcsúzik a tél!
Vagy közeledik a tavasz?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Amint hátatfordít a napnak, egy nagy, sötét
foltot pillant meg maga előtt a földön.

— Hát ez a nagy paca meg hogy kerül ide?
Legyint, és visszacammog a barlangjába.
Vele cammog a paca is.

! ! ! ! ! ! ! ! ! !

Vilmos egy nagy tál farsangi fánkról ábrándoz.
— Milyen jó az elefántnak — gondolja. Nekem
száz fánk is belefér a bendőjébe!

Elefántnak lenni azért is jó, mert az elefánt
erős és bölcs állat. Ezért mindenki tiszteli.
Jégcsap-Vilmos most elefánttá változik.

Én a virágzó tavaszi
rétre gondolok, és
egy kismadárra, aki
átröpül a rét fölött.

Szeretnék madár lenni, mert a madár kicsi,
én meg nagy vagyok. Milyen érzés lehet
olyan kicsinek lenni?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

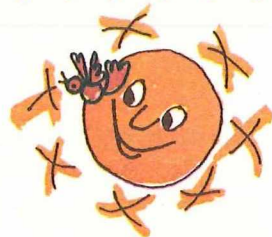
Ha madár lennék, tudnám a választ.

! ! ! ! ! ! ! ! ! !

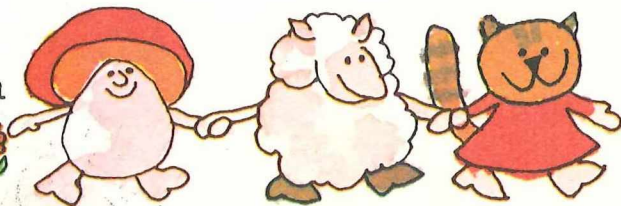
Ha madár lennék, röpködni is tudnék.

Legjobb lenne pacsirtává változni, mert a pacsirta
néha egészen az égig száll. Vagy még magasabbra!

! ! ! ! ! ! ! ! ! !

Pacsirtának lenni azért is jó, mert
ő köszönti a legszebb dallal a fényes napot

Éppen ezért most jégcsapból pacsirtává változom.

Hát te mi szeretnél lenni?
Ha például most
bekopogtatna az ajtódon
Csorbóka tündér, és azt mondaná:

„Dínomdánom,
tulipántom,
teljesüljön
minden álmom!”

— akkor mit kérnél,
mivé változtasson?

Tigrissé?
Tulipánttá?
Sündisznóvá?
Úrhajóssá?
Búvárrá?
Házikóvá?
Pöttyös labdává?
Tündérré?
Boszorkánnyá?
Hőscincérré?
Rózsabogárrá?
Legényvirággá?
Vagy valami mássá?
Mi szeretnél lenni?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Gondolkodtál már ezen?

Itt a jó alkalom, találd ki most!
A kék nefelejcs például jó ötlet.
Az emberek szeretik a nefelejcsset,
mert mindig valami kedves emlék
jut eszükbe róla.

De lehetnél virágváza is, vagy darázs.

Változz át kedvedre!

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

... És azután már indulhatsz is...

? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

... a farsangi bálba!
Jó szórakozást kívánok!

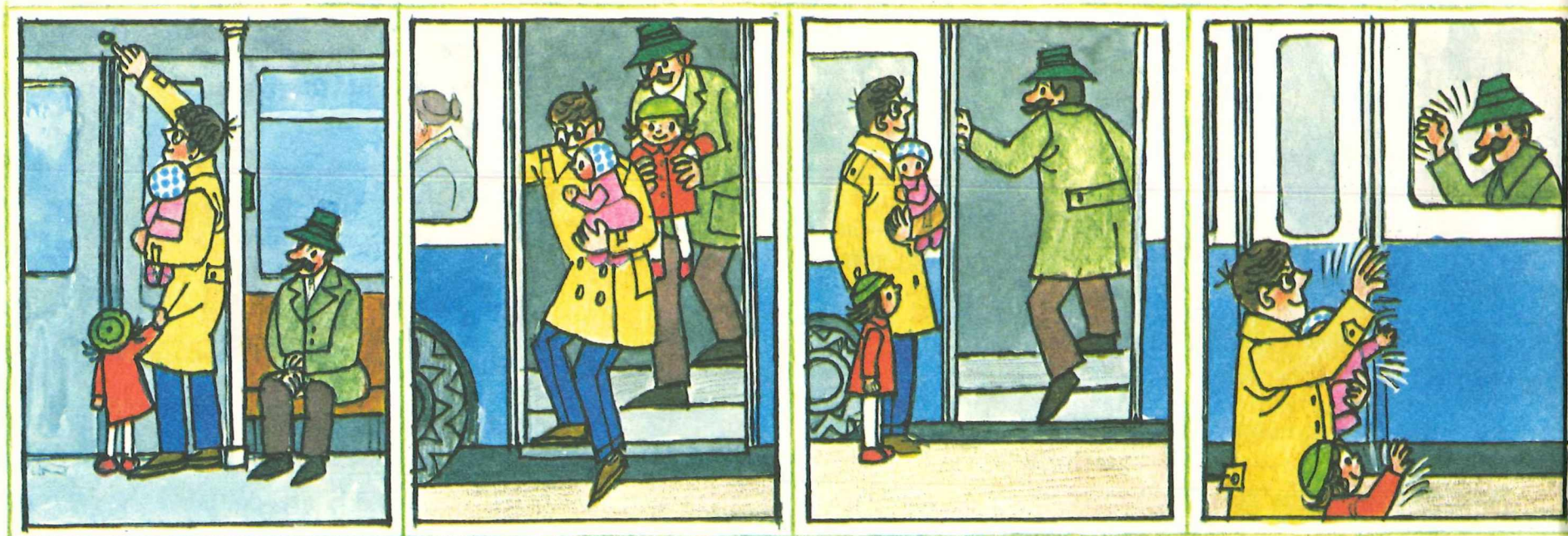
Viszontlátásra, áprilisban!

Körmentő Udiző

KI-KI A MAGA MÓDJÁN

Ez a két képsor két családot és két segítőkész idegent
családban a nagyobbik testvér viselkedés.

A medve és a róka

Finn népmese. Fordította: N. SEBESTYÉN IRÉN

Egyszer a róka halat lopott a halásztól. Így biztatta a medvét:

— Lógasd csak a farkad a forrásba, majd kiugrálnak a halak!

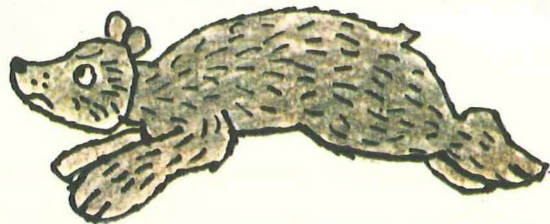
A medve hallgatott a rókára, de akkor hi-

deg tél volt, és a medve farka a forrásba fagyott. A róka meg nagy kiabálásba kezdett:

— Emberek! A medve beszennyezi a kútakat!

Az emberek karót kaptak a kezükbe, futottak a medve felé. Az meg menekülni kényszerült; farkát veszítve futott, amíg bírta.

Ezóta rövid a medve farka.

F. GYÖRFFY ANNA raiza

Óriás és törpe

Utánozzátok az óriást! Álljatok lábujjhegyre, a karotokat emeljétek jó magasra! Ezután a törpéket utánozzátok! Guggoljatok le, támaszkodjatok a kezetekre! Most ismét nyújtózkodjatok, mint az előbb. Legyetek többször is, váltakozva, törpék és óriások!

SZÁVAY EDIT rajzai

SZIGETI PIROSKA:

A kék nyakkendőért!

Mint az ugra-bugráló cinke az ablakotok párkányáról, úgy röppent el három hónap. Mintha tegnap történt volna az a novemberi esemény, amikor a társaidkal együtt megígérted, hogy valami jót cselekszel a többiekért.

Mit vállaltál?

Lehet, hogy szépen énekelsz és megígérted, megtanítod egy dalra a többieket? Talán te vagy a zászlóvivő; apukádnak meg igen érdekes foglalkozása van, így hát azt mondtad pajtásaidnak, elhívod őt, hogy meséljen a munkájáról? Ha szereted a meséket, talán te lettél a mesefelelős, s meg is ígérted, hogy elmondod a kedvenc mesédet. Az is előfordulhat, hogy virágfelelősnek választottak, hiszen sok az osztályteremben a virág. Szép-e, nem szomszások-e ezek a virágok?

Itt a szerkesztőségben bizony nem tudhatjuk, mi a tisztséged, mi mindent vállaltál, és mit teljesítettél eddig, csak azt tudjuk, hogy mindannyian teszünk ígéreteket. Biz-

A kis veréb

Ugráljatok páros lábbal és csipogjatok, mint a verebek: csip, csip...! Próbáljatok egyre magasabbat ugrani, közben nyújtsátok a térdeteket!

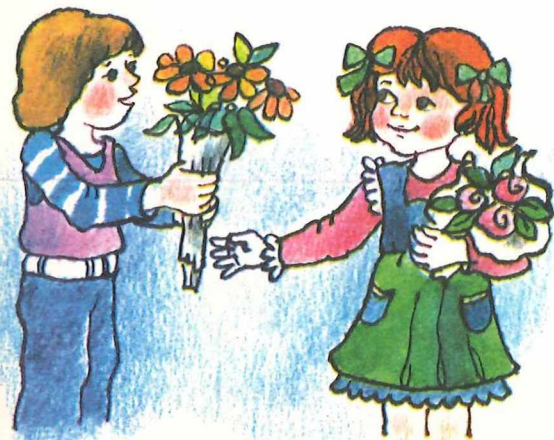
EDIT NÉNI

tosan az anyukád is ígért neked már valamit,
s amikor megkérdezted tőle, teljesítette-e,
a homlokára csapott. Jaj, elfelejtettem, bo-
csáss meg, és holnap feltétlenül...

Mindenkivel előfordulhat ez.
Te is csapj a homlokodra, hogy az ígéreted
ne maradjon csupán ígéret! Holnap pedig
fogj hozzá a megvalósításhoz!

Hogy mit tehetsz még ebben az évben,
ahhoz ötleteket adnak rajzaink, de biztosak
vagyunk benne, hogy ennél még többet is
ki tudsz találni!

Boldog születésnapot!
Mindenkinek jólesik egy kis figyelem.

Gyakran elkel a konyhában a segítség.

Ki lesz az első?

Nem kellene takarékoskodni az árammal?

Éhes vagyok!

Készülünk a gyermeknapi vásárra.
Vajon hogy tetszenek majd
ezek a gyöngyök?

SÓTI KLÁRA rajzai

GYÁRFÁS ENDRE:

DÖRMÖGŐÉK

Dörmögők tavaszt várnak;
kaput nyitnak, ajtót tárnak,
megmossák az ablakot,
s látják, hogy a felhős égen
támad egy kis nyílás éppen:
a téli nap felragyog.

— Ha a tavasz korán jön meg,
mit adjunk az érkezőnek?

— kérdi Marci tétován.

Berci felel: — Énekeljünk,
hadd lássa, hogy jó a kedvünk!
Még virág is kell talán.

— Igen ám, de nincs még virág.

Fagyos a föld, deres az ág,
hópelyheket visz a szél.

Hogyan várjuk a szép tavaszt
virágokkal? Hisz ő fakaszt
bimbót, ha majd ideér.

— Figyelj! Itt az ösvényszélen
barna bokor ül szerényen.

Aranyvessző ez, tudom.

Letörött az egyik ága;
tegyük vízzel telt vázába
otthon a kis asztalon!

TAVASZT VÁRNAK

Napok múltán egyik reggel
a két mackó korán kel fel.
Berci kiált: — Ez igen!
Az ágacska szinte villog:
bimbóiból sárga szirmok
lángolnak fel hirtelen.

— Van már virág, hogy köszöntsük
a tavaszt, ha itt lesz köztünk
— mondja Marci Bercinek.
— Takarítsunk kívül-belül!
Ne találjon rendetlenül;
hiszen mindjárt megjöhet.

Szerszámokkal nekilátnak,
jeget törnek, havat hánynak,
söpörnek a bocskomák.
Egyszer csak egy tölgyfa alatt
rájuk köszön a szép tavasz:
gomblyukában hóvirág.

Nehéz feladatot adtunk az októberi Dörmögőben. Azt kértük, rajzoljátok le, hogy mitől féltetek, mitől ijedtetek meg mostanában. Bemutatjuk a beérkezett rajzok közül a legérdekesebbeket. A rajzok mellett játékalatok üldögelnek.

Ilyen jutalmakat kapnak a pályázat nyertesei.

